تاثیر سریال‌های ملودراماتیک ترکیه بر کشورهای حوزه خلیج‌فارس و بالکان

دستکاری تاریخ در «حریم سلطان»

پریا لطیفی‌خواه

عکس: Today Zaman

فرهنگ معاصر ترکیه این روزها در قالب سریال‌های بازاری و شوهای تلویزیونی آبکی به کشورهای حوزه خلیج‌فارس و بالکان و حتی اروپا، صادر می‌شود. این صادرات فرهنگی که پیش از این در ترکیه سابقه نداشته و به نوعی پدیده‌ای نوظهور به شمار می‌رود، بی‌تردید نقش مهمی در اعتلای «قدرت نامحسوس» ترکیه در کشورهای این دو حوزه داشته است و بالطبع از عوامل اصلی رشد صنعت توریسم ترکیه در سال‌های اخیر به شمار می‌رود. فروش این سریال‌های بازاری، سود مالی هنگفتی نصیب رسانه تلویزیون ترکیه کرده است. برای نمونه در سال ۲۰۱۱ ترکیه بیش از ۶۰ میلیون دلار با فروش بیش از صدسریال به ۲۰ کشور دنیا به دست آورد.

پخش سریال‌های تلویزیونی ترکیه‌ای در کشورهای حوزه بالکان تقریبا از سال ۲۰۱۰ با پخش مجموعه «هزارویک‌شب» در کشورهای بوسنی، مقدونیه، مونته‌نگرو، رومانی و آلبانی آغاز شد. پس از آن بلغارستان در سال ۲۰۱۱ بیش از ۲۷ سریال از تلویزیون ترکیه خرید. در میان تمام سریال‌هایی که اخیرا از تلویزیون کشورهای مختلف و حتی تلویزیون ملی ترکیه پخش می‌شوند، سریال «حریم‌سلطان» که در اروپا و کشورهای حوزه بالکان به نام «قرن باشکوه» شناخته می‌شود، جنجال بزرگی به‌پا کرده است که به اعتقاد برخی از منتقدان نشان از ظهور و بروز «عثمانی‌گرایی‌نوین» در ترکیه و کشورهایی که زمانی تحت سلطه حکومت عثمانی بوده‌اند، دارد.

آلبان تارتاری، روزنامه‌نگار و منتقد مجله بالکان اسپیس، در مقاله‌ای تحت‌عنوان: «حضور ترکیه در کشورهای حوزه بالکان: ترس و امید و سریال‌های بازاری» با اشاره به جمله‌ای که از زبان یکی از بازیگران سریال‌های پرطرفدار ترکیه‌ای در آلبانی بیان می‌شود- «پسرم این قانون زندگی است، هرجا که بروی باز به همان نقطه‌ای بازمی‌گردی که از آنجا شروع کرده‌ای.»- می‌نویسد: «این شب‌ها ترکیه با سریال‌های رنگارنگ و متعددش میهمان خانه میلیون‌ها مخاطب در مقدونیه، کوزوو، بوسنی، آلبانی، رومانی و حتی صربستان و یونان است. بله، ظاهرا حق با همان پدر است که پسرش را نصیحت می‌کرد. قانون زندگی بار دیگر اجرا شده و این‌بار حکومت عثمانی که صدسال پیش به زور از کشورهای منطقه بالکان رختش را برکشیده بود، باردیگر بازگشته است. اما این بار با سریال‌هایی همچون «ازل»، «هزارویک‌شب» و سرآمد همه‌شان «قرن باشکوه (حریم‌سلطان)» و گویا «تاریخ دوباره قصد تکرار شدن دارد...» اگرچه ستون‌نویس مجله اکونومیست در مقاله‌ای به نام «ترکیه در بالکان- یادی از روزهای خوش گذشته؟!» ترس از حضور و ظهور مجدد عثمانی در کشورهای بالکان، آن هم از طریق سریال‌های ترکیه‌ای را بی‌پایه و اساس می‌خواند، اما این نگرانی در بین روشنفکران و منتقدان کشورهای این منطقه همچنان به قوت خود باقی است.

بسیاری نیز معتقدند اگرچه ترکیه در ناتو نفوذ بسیاری دارد اما از آنجا که قدرتش در اتحادیه اروپا کمرنگ است، این کشور به هر طریقی شده، حتی از طریق اشاعه فرهنگ خود، می‌کوشد تا بر دامنه این قدرت بیفزاید که این امر به عقیده برخی منتقدان، نشان از نیت ترکیه به اشاعه «عثمانی‌گرایی نوین» دارد و برخی نیز آن را به دید ایجاد نوعی روحیه همدلی و همیاری بین مردم ترکیه و کشورهای حوزه بالکان، می‌نگرند و تعبیر می‌کنند.

مجموعه تلویزیونی «حریم‌سلطان» که تقریبا همزمان با ترکیه در بیش از ۲۲ کشور حوزه خلیج‌فارس و بالکان پخش می‌شود، به دلیل ساختار مدرن و اروپایی‌اش، جذب مخاطب بالایی دارد. بنا به گفته روزنامه حریت چاپ ترکیه، این مجموعه تاریخی بیش از ۱۵ میلیون بیننده در سراسر اروپا، کشورهای خلیج‌فارس و بالکان دارد. اگرچه برخی از جمله نخست‌وزیر ترکیه، معتقدند که این سریال به ظاهر تاریخی، در واقع بخشی از تاریخ ترکیه را تحریف کرده است. انتقادهای دولت ترکیه به سازندگان این سریال تا آنجا پیش رفته که ادامه ساخت سریال را متوقف کرده‌اند و خواستار محاکمه عوامل سریال به دلیل «مخدوش کردن چهره حکومت عثمانی در قرن شانزدهم و سلطان سلیمان که در تاریخ ترکیه از عظمت و شکوه برخوردار است» شده‌اند.

البته دامنه اعتراض به این سریال تنها به ترکیه ختم نمی‌شود و بسیاری از تاریخ‌نویسان و روزنامه‌نگاران اروپایی نیز زبان به انتقاد آن گشوده‌اند. هنک بوم، روزنامه‌نگار هلندی در مصاحبه‌ای با مجله زمان امروز، چاپ ترکیه و نویسنده کتاب «ترک‌های باشکوه» گفته است: «سریال عامه‌پسند و بازاری» محتسم یوزیل یا همان دوران باشکوه «که زندگی خصوصی و سیاسی سلطان سلیمان عثمانی در قرن شانزدهم را به تصویر می‌کشد، به طرز غریبانه‌ای پر از دروغ و ریاست و به هیچ‌وجه با اصل تاریخ و خصوصیات و ویژگی‌های شاه سلیمان واقعی مطابقت ندارد.» این روزنامه‌نگار و تاریخدان هلندی معتقد است که این سریال بیشتر پرزرق‌وبرق است و به دنبال درآمد بیشتر و تنها دغدغه‌ای که سازندگان این سریال «ضد تاریخی» دارند کسب درآمد بیشتر است.

سریال‌های پرزرق‌وبرق ترکیه‌ای که در عمل هدفی به جز سرگرم کردن مخاطبان خود در سراسر دنیا ندارند، نیروی عظیم ویرانگر اقتصاد و فرهنگ همراه دارند. برای نمونه دیوید راد، گزارشگر مجله آتلانتیک در گزارشی اعلام کرد: سریال تاریخی پرطرفدار «حریم‌سلطان» که به زندگی خصوصی سلطان سلیمان از پادشاهان مهم و مطرح عثمانی می‌پردازد از ژانویه سال ۲۰۱۱ در ۴۳ کشور به نمایش درآمده و بیش از دومیلیون نفر مخاطب دارد. به گزارش جومانا ال تمیمی، گزارشگر ویژه گلف نیوز، به‌نظر می‌رسد که سریال‌های آبکی ترکیه‌ای به‌خوبی توانسته‌اند خلأ ناشی از بحران‌های سیاسی در قاهره و دمشق را پر کنند و کمبود برنامه‌سازی تلویزیون‌های ملی این دو کشور را جبران کنند. به عقیده وی این سریال‌ها در تعداد زیاد و قیمت ارزان به کشورهای مختلف عرضه می‌شوند.

برخی از جمله نخست‌وزیر ترکیه، معتقدند که این سریال به ظاهر تاریخی، در واقع بخشی از تاریخ ترکیه را تحریف کرده است. انتقادهای دولت ترکیه به سازندگان این سریال تا آنجا پیش رفته که ادامه ساخت سریال را متوقف کرده‌اند و خواستار محاکمه عوامل سریال به دلیل «مخدوش کردن چهره حکومت عثمانی در قرن شانزدهم و سلطان سلیمان که در تاریخ ترکیه از عظمت و شکوه برخوردار است» شده‌اند

یکی از کارگردانانی که با سریال «حریم‌سلطان» همکاری می‌کند به شبکه بی‌بی‌سی گفته است: مخاطبان خاورمیانه‌ای سریال‌های ترکیه‌ای، مجموعه‌های تلویزیونی همچون «حریم‌سلطان» را «رهایی بخش و مترقی‌خواهانه» ارزیابی می‌کنند. به عقیده این کارگردان یکی از دلایل موفقیت تولیدات تلویزیونی ترک‌زبان در بین مردمان خاورمیانه «علاقه روزافزون زنان کشورهای منطقه» به این سریال‌هاست. در همین رابطه مازن هایک، مدیر شبکه تلویزیونی MBC به دیلی‌نیوز چاپ مصر اظهار کرد که نه تنها زنان خانه‌دار منطقه به سریال‌های ترکیه‌ای علاقه‌مند هستند بلکه این علاقه در بین زنان شاغل نیز فراوان به چشم می‌خورد. تولیدکنندگان برنامه‌ها و مجموعه‌های تلویزیونی ترکیه معتقدند که آنها می‌کوشند تا نقش ملموس‌تر و پیچیده زنان در دنیای امروز را با تولیدات خود به مردم دنیا، خصوصا کشورهای حوزه بالکان و خلیج‌فارس و خاورمیانه، نشان دهند. دست‌اندرکاران تولید سریال تاریخی «حریم‌سلطان» در مصاحبه‌ای با رویترز گفتند که شخصیت اصلی سریال، زنی اوکراینی‌تبار است به نام خرم که به عنوان برده به دربار سلطان سلیمان عثمانی آورده می‌شود، اما این زن با درایتی که دارد، می‌تواند در مدت کوتاهی دل شاه را به دست آورد و به همسری وی درآید و به نوعی در تصمیم‌گیری‌های دربار شاه، نقش مهمی را ایفا کند. مرال اوکی، از نویسندگان این سریال در ادامه این گفت‌وگو اظهار کرد: «ما در این سریال کوشیدیم تا با وارد شدن به حریم زندگی خصوصی سلطان سلیمان به نوعی به مردم بگوییم که شاهان نیز همچون مردم عادی دغدغه‌ها، غم و غصه‌ها، نگرانی‌ها و عصبانیت‌هایی از جنس آنها دارند، در واقع می‌خواستیم زندگی پادشاهان را برای مردم عادی‌سازی کنیم.»

از سوی دیگر برخی از پژوهشگران و محققان دنیای رسانه از جمله ییشیم کاپتان، اقتصاددان و مدرس دانشگاه ازمیر ترکیه، معتقدند که از زمان آغاز مطالعات علمی بر روی رسانه و تاثیرات آن بر جوامع بشر امروزی، مشخص شده که رسانه‌ها، از جمله تلویزیون، در اشاعه و گسترش فرهنگ مدرنیته عامل مهمی به شمار می‌روند. تلویزیون و سریال‌های تلویزیونی عامه‌پسند از آنجا که به‌طور غیرمستقیم تصویرگر فناوری‌های نوین و پیشرفته هستند، می‌توانند در عین‌حال نشانه پیشرفت اقتصادی و سبک زندگی مدرن باشند. مطالعات اخیر بر روی ساخته‌های تلویزیونی بیانگر تقابل بین مدرنیته و سنت در روند ملی و منطقه‌ای است که در نهایت به صورت یک نمودار فرامنطقه‌ای و جهانی بروز می‌کند. کاپتان در مقاله خود به نام «مجاورت در مدرنیته: تاثیر سریال‌های ترکیه بر کشورهای حوزه بالکان و اروپا»، می‌گوید: سریال‌های عامه‌پسند ترکیه‌ای، از جمله سریال «حریم‌سلطان» که در کشورهای بالکان و عرب زبان و اروپایی مخاطبان بسیاری را جذب کرده است، به نوعی نشانگر «مجادله یا مناظره» قدرت بین رسانه تلویزیون کشورهای موردبحث و تلویزیون ترکیه است. از سال ۲۰۰۰ تاکنون بیش از هزاران ساعت، سریال تلویزیونی از ترکیه به بیش از ۷۶ کشور منطقه صادر شده و این نشان از تغییر مرزهای جغرافیایی فرهنگی دارد. به عقیده این استاد اقتصاد دانشگاه ازمیر، موفقیت این سریال‌ها در بین کشورهای منطقه بیانگر آغاز روند تازه‌ای از مدرنیته در بین کشورهای غیرغربی است که نویسنده از آن به‌عنوان «مدرنیته ترکیه‌ای» نام می‌برد.

منابع:

۱-سایت بالکان اسپیس:
http://www.balkanspace.org
۲- سایت مجله زمان امروز:
http://www.todayszaman.com
۳-مقاله «مجاورت در مدرنیته: تاثیر سریال‌های ترکیه بر کشورهای حوزه بالکان و اروپا» نوشته ییشیم کاپتان
۴- مجله دنیای عرب، مقاله «سریال‌های آبکی ترکیه‌ای و هجوم به کشورهای عرب زبان» نوشته اوون متیو
۵- رویترز
۶- دیلی‌نیوز چاپ قاهره

قاب جادو

تصویری از یک تاریخ تحریف شده

حتی اگر نسبت به تاریخ آنگونه که مورخان دوره افشاریه و قاجاریه هم به آن نگاه کردند، نگاه کنیم باز هم نمی‌توانیم منکر نقش صفویه- به‌خصوص دو شاه نخست این سلسله- در شکل‌گیری مرزهای کنونی ما و یکپارچه کردن سرزمین هزار تکه فلات ایران شویم. این دو یعنی در کمتر از ۵۰سال نه‌تنها در جبهه داخلی توانستند مخالفان خود و شورش‌ها را سرکوب کنند، در جبهه خارجی هم تا حدودی توانستند بر رقیبان خود در منطقه آسیای غرب و شرقی و خلیج‌فارس فائق آیند. نکته‌ای که البته در سریال «حریم‌سلطان» مصادره به مطلوب شده و جنگ‌ها و نبردهای دلاوران قزلباش‌های ایرانی در حاشیه جدال‌های میان زنان دربار عثمانی کمرنگ و گم شده است و به جای آن در بخش‌هایی از این فیلم به‌نوعی شاه‌اسماعیل صفوی را زیردست شاه عثمانی نشان داده‌اند.

حریم‌سلطان که به گفته مطبوعات ترکیه، بزرگ‌ترین مجموعه تلویزیونی است که در این کشور ساخته شده، داستان فرمانروایی «سلطان سلیمان قانونی» مهم‌ترین پادشاه عثمانی است که با عنوان دهمین شاه عثمانی در سال ۱۵۲۰ میلادی- حدود ۹۲۶ قمری در سن ۲۶سالگی به جای سلطان‌سلیم اول، پدرش بر تخت توپکایی تاجگذاری کرد؛ سلیمان که جانشین سلطان سلیمی شده بود که به لقب سنگدل مشهور بود و نخستین جنگ بزرگ میان ایرانیان و عثمانیان در زمان او به‌وقوع پیوست. نبردی که در تاریخ به شاه جنگ ایرانیان در چالدران لقب گرفته است. جنگی که به شهادت مورخان، نبرد نیزه و توپ و تفنگ و شمشیر بود. با وجود اختلاف فاحش چون امکانات نظامی میان ارتش قزلباش شاهسون شاه‌اسماعیل و ینی‌چری‌های عثمانی نمی‌توان به جرات گفت با شکست ایرانیان همراه بود، چرا که این ایرانیان بودند که عثمانی‌ها را تا تبریز عقب راندند و اجازه ورود به خاک ایران را ندادند. ابتدای سلطنت سلطان‌سلیمان با دوران پایانی سلطنت شاه‌اسماعیل صفوی همراه بود. جوان‌ترین بنیانگذار یک سلسله تاریخی در جهان که در ۱۴سالگی با تاجگذاری رسمی، سراسر خاک ایران را به مرزهای دوره ساسانیان گسترش داد و نخستین حکومت ایرانی مستقل را بعد از صدسال تشکیل داد. او از ۱۴تا۲۷سالگی یعنی زمانی که با ترکان عثمانی وارد جنگ شد، توانست پایه‌های سلطنت شیعه‌مذهب صفوی را محکم کند، سلیمان در این سال‌ها تا سال ۱۵۳۳ درگیر گسترش دولت عثمانی در مرزهای غربی و اروپا بود و زمانی وارد جنگ با ایران شد که شاه‌تهماسب اول به‌عنوان دومین شاه‌صفوی بر مسند قدرت بود.

ادامه ازصفحه ۷

«تن‌تن» در سرزمین عجایب

دشت‌آرای: فکر می‌کنم این طور نیست. به‌هرحال تئاتر به مودها بستگی دارد و شاید شبی که شما اجرا را دیدید مودها این‌گونه بوده. فراموش نکنیم این یک اجرای پراکنده است. در این نمایش نمایشنامه‌نویس در معماری این کار همه شخصیت‌ها را پراکنده کرده است. نقش یک و دویی وجود ندارد. هضم‌شدن چنین چیزی گاهی سخت است. برای بعضی از بازیگران پذیرفتن این ماجرا شاید کمی دشوار بوده. البته فکر می‌کنم تیم ما این را پذیرفته و همه در لحظات خود و در فریم‌های خود در حال ایجاد طراوت و نزدیک شدن به ذات اجرای نمایش هستند.

راستین: گروهی از بازیگران این حس را منتقل می‌کنند که به دنبال تداوم یک نقش هستند و به نظر می‌رسد گروهی این موضوع را پذیرفته‌اند که می‌دانند با هر حضورشان زنجیره‌ای از لحظات را به هم پیوند می‌دهند. حذف شدن «تن‌تن» به عنوان مرکز توجه خلاف کمیک‌هایش را در این نمایش ترجیح می‌دهم.

دشت‌آرای: نکته دیگری که باز به نظرم خیلی مورد توجه قرار نگرفت استفاده از بدن و ژست بازیگران در حین اجراست. من قبل‌تر از حرف‌زدن با بدن در کارهایم دوری می‌کردم چرا که نیاز آن‌موقع و آن نمایش‌ها نبود ولی از ابتدا در این نمایش ژست و بیان بدن در تمرینات از هر چیز دیگری مهم‌تر بود. در این نمایش به‌شدت ادعای مهندسی در بازیگری وجود دارد و با وسواس هر شکلی ساخته و طراحی شده و این را باید اضافه کنم که موفقیت‌های خاصی هم به دست آمده مثلا «سعید چنگیزیان» با ژست‌هایش در این اجرا درست مثل شکل کمیک «تن‌تن» ظاهر شده.

راستین: ابایی ندارم از اینکه به «طناز طباطبایی» تبریک بگویم چون با ایفای نقش «میلو» توسط او ما بالاخره «سیاه» زن دیدیم. کارکرد نقش «میلو» در این نمایش درست مثل «سیاه» در نمایش‌های روحوضی است که به یکباره مکث ایجاد می‌کند و همه اتفاقات قصه را زیر سوال می‌برد. «میلو» اینجا نقش متمایزتری به نسبت دیگران دارد. در شخصیت‌پردازی «چرمشیر» نقش «میلو» با وجود میل باطنی عمل می‌کند. در مجموعه‌های تلویزیونی «تن‌تن» و «تن‌تن» اسپیلبرگ نیز «میلو» به همین شکل ظاهر شده. ما هیچ وقت «سیاه» زن نداشتیم و این اتفاق خیلی خوبی است. بحث‌های روشنفکری درباره نمایش را می‌توان تا روز بعد ادامه داد اما اینکه همه عوامل در این نمایش در جهت شادابی مخاطب پیش می‌روند واقعا اتفاق خوبی است.

دشت‌آرای: برای من عجیب است که یک دسته خاصی از افراد که اتفاقا همه خود را منسوب به یک طبقه خاصی از اجتماع می‌دانند با بهت به من می‌گویند که چرا اصلا این کار را به روی صحنه بردی؟ یا فکر می‌کنند موضوع منفعت مالی و پول درآوردن در میان است. اما با یک جمع سرانگشتی حتی اگراین نمایش ۶۰ شب هم اجرا برود، نمی‌تواند هزینه‌های تولیدو دستمزدها رابه‌طور کامل بازگرداند و این بحران اصلی برای کسانی است که هیچ کمکی ندارند به‌غیر از حمایت و استقبال مردم و همچنین پررویی خودشان. البته که من اصلا مخالف تئاتر تجاری هم نیستم، اما تن‌تن حتی فاکتورهای اولیه تئاتر تجاری را هم ندارد و تئاتر مستقل لازمه پیشرفت تئاتردر کشور است.

راستین: شما مخاطب‌هایی را به سالن تئاتر کشاندی که شاید تا به حال تئاتر ندیده بودند. خود من هم وقتی کم‌سن و سال بودم با یک تئاتر خوش‌آب و رنگ در تالار سنگلج مجذوب تئاتر شدم.

دشت‌آرای: هیچ‌کس از خودش نمی‌پرسد که «آروند دشت‌آرای» که این همه تئاتر تجربی و سنگین کار کرده چرا سراغ چنین کاری آمده؟ جالب است برایتان از یک تجربه عجیب بگویم. من با یک گروه تئاتری که شامل ۵۲ هنرمند از نقاط مختلف دنیاست سالانه در یک نقطه دنیا دور هم جمع می‌شویم و یک کار جمعی می‌کنیم که به آن «تکه‌های تجربی» گفته می‌شود. سال قبل ما در یک دهاتی بودیم در فرانسه که یکی از همین کارگردان‌ها یک کار عجیبی کرد. مثلا یک بادکنک را آن‌قدر باد کرد تا بترکد و بعد این شد اجرا. مخاطبش هم پیرمرد و پیرزن‌هایی بودند که یک روز عصر در این دهات برای پیاده‌روی و استراحت از خانه بیرون زده و به تماشای این اجرا آمده بودند. این وسط چه اتفاقی می‌افتاد که این افراد کهنسال ۴۰ دقیقه بعد از اجرا که کلا خودش ۲۰دقیقه بود منتظر می‌ایستادند تا با گروه در مورد اجرا صحبت کنند. شما تفاوت فرهنگی را ببینید. بعد هم از گروه اجرایی این جواب را می‌گرفتند که ما می‌خواستیم ببینیم چطور می‌توان یک حجمی را جلوی بدن آورد تا دیگر صورت دیده نشود و رقص چطور همزمان با فوت‌کردن بادکنک اتفاق می‌افتد. بعد هم از حضار که متخصص تئاتر هم نبودند می‌پرسیدند که آیا در پاسخ به این سوال موفق بوده‌اند یا نه. اما این جا نه! اینجا تئاتر زورگو و دیکتاتور است. به مخاطب می‌گوید می‌خواهی بفهم می‌خواهی نفهم، مشکل خودت است.

راستین: تئاتر اصلی‌ترین هنر شهری است که قرار است مردم در گذر از محل کار به خانه بیایند آن را ببینند و بعد به صحنه اصلی تئاتر یعنی شهر بازگردند. تئاتر ما اما متاسفانه پادگان است. ورود افراد متفرقه به آن ممنوع است. من اما خوشحالم که برای «تن‌تن» تماشاگر متفرقه این بار پا به سالن تئاتر گذاشته است.

دشت‌آرای: من ترجیح می‌دهم پیچیدگی در کار نباشد و زنجیره‌ای از نشاط را به مردم منتقل کند. بعد از نصب بیلبوردهای شهری نمایش خیلی‌ها می‌گفتند که خوشحال شدند از اینکه این بار به جای تبلیغ پوشک تبلیغ کارتونی و خوش آب و رنگ «تن‌تن» را دیده‌اند.

راستین: من اصلا تعصّبی نسبت به «تن‌تن» ندارم. حتی اگر یکی بیاید و بگوید «آروند دشت‌آرای» تن‌تن را خراب کرده من ناراحت نمی‌شوم چون تعصبی نسبت به «تن‌تن» ندارم. دیگر خسته شدیم. آدم به کمیک استریپ تعصب داشته باشد به شاملو هم داشته باشد؟

دشت‌آرای: ما در این‌باره هم ادعایی نداریم. از روز اول گفتیم: «این تن‌تنِ ماست! » ما این «تن‌تن» را در زمستان ۹۱ در تهران اجرا می‌کنیم، در این طول و عرض جغرافیایی و با شرایط خاص خودمان. من خسته‌ام از حرف‌زدن راجع به چیزهایی که نه به درد خودم می‌خورد و نه به درد هیچ‌کس دیگر. به نظر من این نوع حرف‌ها کارکردی برای تئاتر و فرهنگ هم ندارد. اتفاقا کار اصلی ما همین است که یک نوجوان را برای دیدن «تن‌تن» به سالن تئاتر بکشانیم. این هم یک شکل تئاتر است. وقتی به این شکل برچسب گیشه و تجاری‌بودن می‌خورد، دلگیر نمی‌شوم اما ساکت هم نمی‌ایستم و نگاهشان کنم، به چالش کشیدن این افراد و تنگ نظری‌هایشان به هر کاری که مورد استقبال مردم قرار می‌گیرد، از نیازهای مهم تئاتر است.

راستین: خوبی کارت این است که کسی ادعا نمی‌کند اسم مترجم را حذف کردی یا از اجراهای دیگر تقلید کردی.

دشت‌آرای: فکر می‌کنم واقعا ما در این شهر نیاز داریم به این شکل از نگاه‌کردن بیشتر بپردازیم. این اجرا من را برای این نوع نگاه مطمئن‌تر کرد.

راستین: در پایان باید بگویم این «تن‌تن» برای من در تهران، مثل «آلیس در سرزمین عجایب» بود. خسته نباشید.

دشت‌آرای: برایم خیلی خوشحال‌کننده است که این را از زبان شما می‌شنوم و به ما انرژی می‌دهید. به همه ماهایی که نمی‌دانم از کجا این انرژی عجیب و غریب برای فعالیت هنری در زمستان ۱۳۹۱ داریم.

راستین: دقیقا! بین چله کوچک و چله بزرگ.

جدول ۱۶۴۷

افقی:

۱- کوهی در خراسان- رسا- ویتامین انعقاد خون ۲- توبه کردن- جمع وسوسه- جرقه آتش ۳- پست‌فطرت- نیم‌تنه زنانه- سکوی شیرجه ۴- پسوند شباهت- قافله- با هم ۵- ستایش- خرید غیرنقدی- یکی از رایج‌ترین شیوه‌های نقد ۶- جسارت- شاعر پاکستانی- کشتی جنگی ۷- فدراسیون بسکتبال- نیکوتر- جنس قوی‌تر ۸- آخری- هر نوع فلز مانند طلا و نقره و... ۹- ریشه- به هم نامه نوشتن- ضد و مخالف ۱۰- در حمام است- حمله ور- تن پوش ۱۱- کشتی جنگی -مقابل باختم- سال ترکی ۱۲- روحانی دربار فرعون- اولین فیلم ناطق سینمای ایران- برادر پدر ۱۳- آگاه- خسیس بودن- لگام ۱۴- خونبها- مجمع الجزایر میان آمریکای شمالی و جنوبی- در معرض شک ۱۵- خودم- همراه عروس- پایتخت فنلاند

عمودی:

۱- وسیله سنجش باد- قبرها- خدمتگزاران ۲- پول قدرتمند آسیا- معروف‌تر- باریک‌بین ۳- تهی انگلیسی- ماشین‌نویسی- اندکس ۴- از توابع قزوین- لبخند ملیح- جوی آب ۵- سد جاجرود- میهمان ناخوانده- ضمیر اشاره ۶- فرستاده خدا- سازمان پیمان آتلانتیک شمالی- دارای بهره هوشی پایین ۷- ورزش مادر- هوس زن باردار- عدد کار خراب کن- گروه ۸- لیست به اعتماد بخت و اقبال ۹- از وسایل پرواز- حرف تعجب- کوچ- زیر پا مانده ۱۰- کابوی خوش شانس- مهربانی کردن- از روحانیون مبارز دوره رضاخان ۱۱- بله بیگانه- ضرور بودن- التماس‌کننده ۱۲- روزگار- روایت‌کننده- خشنود ۱۳- نوعی پرنده شکاری- کشور قزافی- جمع منت‌ها ۱۴- نام کوچک وکیل الرعایا سر سلسله زندیه- بی‌فایده- وزغ ۱۵- نوعی یقه- اولین فضانورد- آرایشگاه

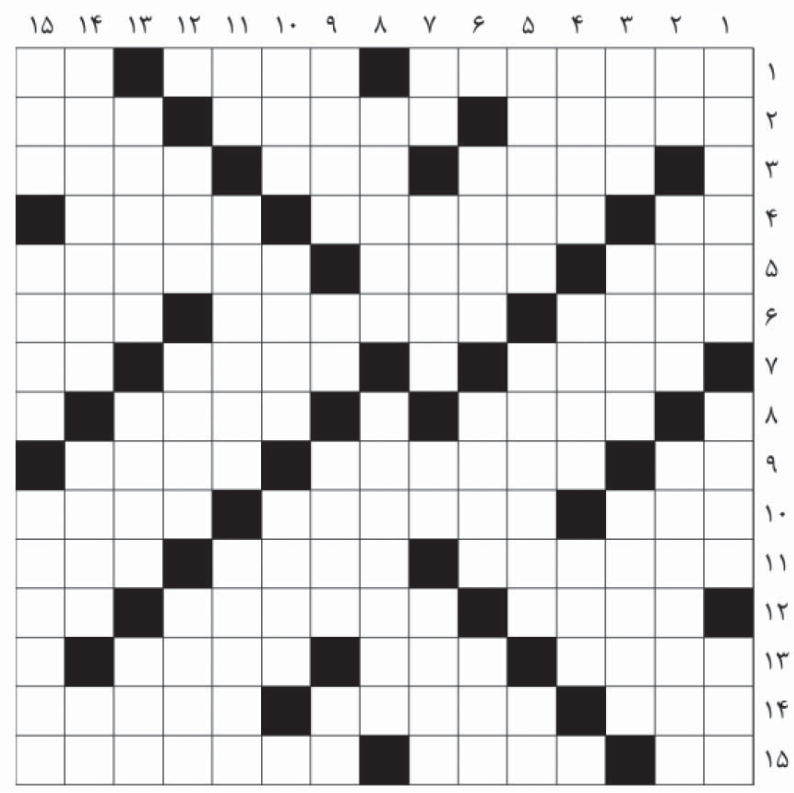

جدول ۱۶۴۶

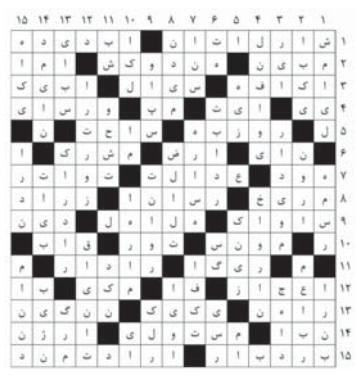

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو سخت ۲۹۹

	۶				۸	۴		
	۱		۹		۶		۵	
۳	۲					۶		۹
			۱				۷	۵
۷			۳	۸	۲			
			۶			۲	۱	۸
				۷		۸	۹	
۴	۹							
	۷		۲					۳

حل سودوکو سخت

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

سودوکو ۶۵۰

			۴		۹	۷	۵	
۱	۳		۵	۶			۲	
۵		۹			۷	۶	۳	
		۵	۸	۴			۱	۷
	۸	۱		۷	۲	۵		
	۶	۲				۹	۸	۴
		۳		۲	۱	۸		
		۴				۳		۶
۶		۸	۳			۱		

حل سودوکو ۶۴۹

۹	۳	۱	۸	۵	۲	۷	۴	۶
۷	۸	۶	۱	۴	۹	۲	۵	۳
۵	۲	۴	۷	۶	۳	۸	۹	۱
۶	۷	۵	۲	۱	۸	۴	۳	۹
۲	۹	۳	۶	۷	۴	۵	۱	۸
۴	۱	۸	۳	۹	۵	۶	۷	۲
۱	۶	۹	۴	۲	۷	۳	۸	۵
۳	۵	۷	۹	۸	۶	۱	۲	۴
۸	۴	۲	۵	۳	۱	۹	۶	۷